

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 20 юли 2021 г.
(OR. en)

10477/21

Междуинституционално досие:
2021/0196 (NLE)

ECOFIN 695
CADREFIN 359
UEM 193
FIN 565

ЗАКОНОДАТЕЛНИ АКТОВЕ И ДРУГИ ПРАВНИ ИНСТРУМЕНТИ

Относно: РЕШЕНИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СЪВЕТА за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Литва

РЕШЕНИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СЪВЕТА

от ...

за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Литва

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост¹, и по-специално член 20 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

¹ ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17.

като има предвид, че:

- (1) Избухването на COVID-19 оказва отрицателно въздействие върху икономиката на Литва. През 2019 г. брутният вътрешен продукт на глава от населението (БВП) на Литва е бил 56 % от средния за ЕС. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2021 г. реалният БВП на Литва е намалял с 0,9 % през 2020 г. и се очаква да намалее кумулативно с 2 % през периода 2020—2021 г. Сред дългогодишните проблеми, които оказват въздействие върху средносрочните икономически показатели, са слабите резултати в областта на здравето и образованието, високите равнища на неравенство по отношение на доходите и бедността, ниската степен на спазване на данъчното законодателство, неизползвания потенциал за научни изследвания и иновации и ниските равнища на частни и публични инвестиции.

- (2) На 9 юли 2019 г. и на 20 юли 2020 г. Съветът отправи препоръки към Литва в контекста на европейския семестър. По-специално Съветът препоръча на Литва да подобри спазването на данъчното законодателство и да разшири данъчната основа към източници, които са по-малко вредни за растежа, както и да реши проблемите с неравенството в доходите, бедността и социалното изключване, включително като подобри структурата на данъчната и социалната система. Освен това той препоръча на Литва да подобри качеството и ефективността на всички равнища на образование и обучение, включително ученето за възрастни, и да повиши качеството, достъпността и ефикасността на здравната система. Съветът също така препоръча на Литва да съсредоточи свързаната с инвестициите икономическа политика върху иновациите, енергийната и ресурсната ефективност, устойчивия транспорт и енергийните междусистемни връзки, като вземе предвид регионалните различия, и да стимулира растежа на производителността чрез подобряване на ефективността на публичните инвестиции. Освен това на Литва беше препоръчано да разработи съгласувана политическа рамка за подкрепа на сътрудничеството между научната и стопанската дейност и да консолидира изпълнителните агенции в областта на научните изследвания и иновациите. За да се справи с кризата във връзка с COVID-19, на Литва беше препоръчано да предприеме всички необходими мерки за ефективно справяне с пандемията, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Съветът също така препоръча на Литва да укрепи устойчивостта на здравната система, включително чрез мобилизиране на подходящо финансиране и преодоляване на недостига на работна сила в сектора на здравеопазването и на медицински продукти от критично значение, и да подобри достъпността и качеството на здравните услуги. Освен това на Литва беше препоръчано да смекчи въздействието на кризата върху заетостта, да увеличи финансирането и обхвата на активните мерки на пазара на труда и да насърчава уменията, да гарантира обхвата и адекватността на мрежата за социална сигурност и да подобри ефективността на данъчната система и системата за социална сигурност за защита от бедност.

Също така на Литва беше препоръчано да се подкрепи ликвидността на предприятията, особено на малките и средните предприятия и експортно ориентиранияте сектори, да се даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да се насърчат частните инвестиции, за да се стимулира икономическото възстановяване. Накрая Съветът препоръча на Литва да съсредоточи инвестициите върху екологичния и цифровия преход, по-специално върху покритието и използването от потребителите на широколентов достъп до интернет с много голям капацитет, върху чистото и ефективно производство и използване на енергия и върху устойчивия транспорт, както и да насърчава технологичните иновации в малките и средните предприятия. Като оцени напредъка при изпълнението на тези конкретни за държавата препоръки към момента на предаването на плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ), Комисията констатира, че препоръката за предприемане на всички мерки, необходими за ефективното справяне с пандемията, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване е изцяло изпълнена. Постигнат е съществен напредък по отношение на препоръката за насочване на инвестиции към енергийните междусистемни връзки.

- (3) В Препоръката на Съвета относно икономическата политика на еврозоната на държавите — членки от еврозоната бе препоръчано да предприемат действия, включително чрез своите ПВУ, наред с другото, за да осигурят позиция на своите политики, която подкрепя възстановяването, и да подобрят допълнително конвергенцията, издръжливостта, устойчивостта и приобщаващия растеж. Съветът препоръча също на държавите — членки от еврозоната да укрепят националните институционални рамки, да осигурят макроикономическа стабилност, да завършат икономическия и паричен съюз и да засилят международната роля на еврото.

- (4) На 14 май 2021 г. Литва представи на Комисията своя национален ПВУ в съответствие с член 18, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/241. Това бе предшествано от процес на консултации, проведени в съответствие с националната правна уредба. Националната ангажираност с ПВУ е в основата на тяхното успешно изпълнение и трайно въздействие на национално равнище и на тяхната надеждност на европейско равнище. В съответствие с член 19 от Регламент (ЕС) 2021/241 Комисията направи оценка на целесъобразността, ефективността, ефикасността и съгласуваността на ПВУ в съответствие с насоките за оценка, изложени в приложение V към посочения регламент.
- (5) ПВУ следва да преследват общите цели на Механизма за възстановяване и устойчивост, създаден с Регламент (ЕС) 2021/241 („Механизмът“), и на Инструмента на Европейския съюз за възстановяване, създаден с Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета¹, за да се подпомогне възстановяването след кризата във връзка с COVID-19. Те следва да насърчават икономическото, социалното и териториалното сближаване в Съюза, като допринасят за шестте стълба, посочени в член 3 от Регламент (ЕС) 2021/241.
- (6) Изпълнението на ПВУ на държавите членки ще представлява координирано усилие, включващо реформи и инвестиции в целия Съюз. Чрез координирано и едновременно изпълнение и изпълнението на трансгранични и многонационални проекти, такива реформи и инвестиции взаимно ще се подсилват и ще породят положителни странични ефекти в Съюза. Поради това около една трета от въздействието на Механизма върху растежа и създаването на работни места в държавите членки ще дойде от странични ефекти от други държави членки.

¹ Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата с COVID-19 (ОВ L 433I , 22.12.2020 г., стр. 23).

Балансиран отговор, допринасящ за шестте стълба

- (7) В съответствие с член 19, параграф 3, буква а) от Регламент (ЕС) 2021/241 и приложение V, критерий 2.1 към същия регламент ПВУ представлява в голяма степен (рейтинг „А“) всеобхватен и адекватно балансиран отговор на икономическото и социалното положение, като така допринася по подходящ начин и за шестте стълба, посочени в член 3 от Регламент (ЕС) 2021/241, като се вземат предвид специфичните предизвикателства пред съответната държава членка и разпределените ѝ финансови средства.
- (8) ПВУ включва мерки, които допринасят и за шестте стълба, като всеки от седемте компонента на ПВУ е насочен към един или повече стълба. Този подход позволява да се гарантира, че всеки стълб се разглежда всеобхватно и последователно. В същото време ПВУ включва един компонент, насочен специално към екологичния преход, и друг — към цифровия преход. Постигането на екологосъобразната цел ще бъде подпомогнато чрез увеличаване на възобновяемите източници на енергия от местно производство, насърчаване на устойчивия транспорт, мерки за екологосъобразни обществени поръчки, както и саниране на сгради с цел стимулиране на устойчива градска среда, като по този начин ще се насърчи намаляването на емисиите на парникови газове. Очаква се инвестициите и реформите, насочени към цифровизацията на публичния сектор, стопанските и промишлените екосистеми, както и подобряването на равнището на цифровите умения и насърчаването на въвеждането на 5G да допринесат за постигането на целите за цифровизация.

- (9) Очаква се ПВУ да допринесе за подобряване на макроикономическите показатели като намали икономическото и социалното въздействие на кризата във връзка с COVID-19, и същевременно засили икономическото, социалното и териториалното сближаване, като по този начин се подкрепя третият стълб, посочен в член 3 от Регламент (ЕС) 2021/241 относно интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Това включва увеличаване на инвестициите и подкрепа за дългосрочните иновации, подобряване на резултатите в образованието и разширяване на активните политики на пазара на труда. ПВУ е съсредоточен върху образованието и иновациите, по-специално върху подобряването на рамката за образование и обучение, като по този начин допринася за четвъртия и шестия стълб, посочени в член 3 от посочения регламент. Подобряването на образованието в Литва се очаква да допринесе пряко за икономическата и социалната устойчивост чрез намаляване на разликите в образованието, дължащи се на социално-икономическия произход на учениците. Целта на ПВУ е да гарантира, че хората притежават умения за бъдещи работни места благодарение на подобрени системи за професионално образование и обучение, разширена система за професионално ориентиране и реструктурирана система за учене за възрастни. Очаква се мерките, които насърчават висшето образование и иновациите, да повишат производителността и конкурентоспособността на Литва.

- (10) След кризата във връзка с COVID-19, в ПВУ на Литва са включени мерки, насочени към укрепване на здравеопазването и икономическата, социалната и институционалната устойчивост, което представлява петият стълб, посочен в член 3 от Регламент (ЕС) 2021/241. Въпреки че ПВУ е насочен пряко към подобряване на устойчивостта, качеството, достъпността и ефикасността на системата на здравеопазване, той включва и мерки, насочени към реформиране на социалната инфраструктура на Литва. С ПВУ се поема ангажимент за подобряване на ефективността на публичния сектор чрез реформа и цифровизация на държавната администрация, чрез реформа на данъчната система, насочена към по-висока степен на спазване на данъчното законодателство, справедливост, по-добър капацитет за преразпределение и условия, благоприятстващи растежа, както и чрез подобрения в бюджетната рамка, включително прегледи на разходите. Целите на мерките, включени в ПВУ, са също така да се подобрят подкрепата за заетостта и защитата на гарантирания минимален доход с оглед намаляване на бедността и подобряване на социалното сближаване. Очаква се тези мерки да подобрят териториалното сближаване.

Справяне с всички или със значителна част от предизвикателствата, посочени в специфичните за държавата препоръки

- (11) В съответствие с член 19, параграф 3, буква б) Регламент (ЕС) 2021/241 и приложение V, критерий 2.2 към същия регламент се очаква ПВУ да допринесе за ефективното справяне с всички или със значителна част от предизвикателствата (рейтинг „А“), посочени в съответните специфични за държавата препоръки, отправени към Литва, включително техните фискални аспекти, или предизвикателствата, идентифицирани в други относими документи, официално приети от Комисията в контекста на европейския семестър.

- (12) ПВУ включва широк набор от взаимно подсилващи се реформи и инвестиции, които в различна степен допринасят за ефективното справяне с всички или със значителна част от икономическите и социалните предизвикателства, посочени в съответните специфични за държавата препоръки, отправени към Литва от Съвета в рамките на европейския семестър през 2019 г. и 2020 г., и по-специално тези в областта на здравеопазването, като например устойчивостта, достъпността, качеството, финансовата достъпност и ефикасността на системата на здравеопазване; образованието и уменията, като например качеството и ефективността на всички равнища на образование и обучение; социалното приобщаване, като например обезщетенията за минимален доход; спазването на данъчното законодателство и ефективността на данъчната система и системата за обезщетения; иновациите; както и енергийната и ресурсна ефективност, устойчивия транспорт и енергийните междусистемни връзки.
- (13) Очаква се реформите и инвестициите, включени в ПВУ, да стимулират потенциала за растеж на икономиката по устойчив начин. ПВУ има за цел да насърчи възстановяването на растежа чрез подкрепа за цифровия и екологичния преход, иновациите, образованието и развитието на умения, както и за по-ефективен публичен сектор.

- (14) Може да се счита, че препоръките относно незабавната реакция на фискалната политика по отношение на пандемията попадат извън обхвата на ПВУ на Литва, независимо от факта, че Литва като цяло е реагирала адекватно и в достатъчна степен на непосредствената нужда от подкрепа на икономиката чрез фискални средства през 2020 г. и 2021 г. в съответствие с разпоредбите на общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж. Освен това може да се счита, че препоръките, свързани с енергийните междусистемни връзки и помощта за осигуряване на ликвидност за частния сектор, попадат извън обхвата на ПВУ, тъй като, на първо място, проектите за енергийните междусистемни връзки се изпълняват в срок, а на второ — литовското правителство въведе отсрочване на данъци, разпредели средства за преки плащания и се ангажира да предостави допълнителни гаранции по заеми в подкрепа на ликвидността на предприятия в отговор на кризата във връзка с COVID-19.

- (15) Поддържането на конвергенцията остава приоритет за Литва, което налага да бъдат намалени регионалните различия и да се преодолеят липсата на квалифицирана работна сила и ниските нива на инвестиции, включително в областта на научноизследователската и развойната дейност. Бизнес средата на Литва следва да се подобри чрез реформи и инвестиции, насочени към подобряване на събирането на данъци, ефективността на данъчната система и цифровизацията на публичния сектор. Целта на ПВУ е да се подобри качеството на образованието и обучението на всички равнища и да се увеличи степента на участие в ученето за възрастни с цел по-добро управление на уменията. Очаква се реформите и инвестициите във висшето образование и в системите за професионално образование и обучение да помогнат на тези системи да отговорят по-добре на екологичния и цифровия преход на пазара на труда и на социалните политики. Очаква се консолидирането на агенциите, отговарящи за стимулирането на иновациите, да помогне за по-ефективни политики в областта на научните изследвания и иновациите. Регионалните различия, големите рискове от бедност и социално изключване се преодоляват чрез реформи за подобряване на адекватността на подпомагането на минималните доходи, капацитета за преразпределение на системата за данъчни облекчения, подобрения в дългосрочните грижи, както и мерки за подобряване на качеството и достъпността на здравната система. Политиките в подкрепа на цифровата трансформация и екологичния преход на страната, като например допълнителното развитие на изграждането на мрежи с много голям капацитет, подпомагането на производството и съхранението на енергия от възобновяеми източници и замяната на замърсяващите превозни средства с такива с нулеви емисии, до известна степен също допринасят за преодоляване на значителните регионални различия. Въз основа на това се очаква ПВУ да осигури значително стимулиране на потенциала за растеж на литовската икономика по устойчив начин.

Принос към потенциала за растеж, създаването на работни места и икономическата, социалната и институционалната устойчивост

- (16) В съответствие с член 19, параграф 3, буква в) от Регламент (ЕС) 2021/241 и приложение V, критерий 2.3 към същия регламент се очаква ПБУ да спомага ефективно (рейтинг „А“) за укрепването на потенциала за растеж, създаването на работни места и икономическата, социалната и институционалната устойчивост на Литва, като допринася за прилагането на Европейския стълб на социалните права, включително чрез насърчаване на политиките за децата и младите хора, както и за смекчаването на икономическото и социалното въздействие на кризата във връзка с COVID-19, като при това засилва икономическото, социалното и териториалното сближаване и конвергенцията в рамките на Съюза.

- (17) Симулациите на службите на Комисията показват, че ПВУ, заедно с останалата част от мерките на Инструмента на Европейския съюз за възстановяване, има потенциала да увеличи БВП на Литва с между 1,0 % и 1,6 % до 2026 г., като това не включва възможното положително въздействие на структурните реформи, което може да бъде значително. Очаква се чрез устойчивите и стимулиращите растежа реформи и инвестиции, включени в ПВУ, да се преодолеят структурните слабости в икономиката на Литва и да се повишат нейната устойчивост и производителност. Мерките в подкрепа на производството и съхранението на енергия от възобновяеми източници, санирането с цел по-голяма енергийна ефективност, цифровизацията на публичните административни услуги, мерките в подкрепа на обучението и предприемачеството, както и иновациите и сътрудничеството между научната и стопанската дейност са в съответствие с актуализираната Европейска промишлена стратегия и се очаква да допринесат пряко за създаването на повече работни места, икономическа конкурентоспособност и устойчив дългосрочен растеж. Очаква се реформата на схемата за минимален доход, мерките за модернизиране на общото образование и реформирането на системата за професионално образование и обучение, заедно с мерките за подобряване на качеството и достъпността на здравните услуги, да окажат трайно въздействие върху социалното приобщаване и уменията на Литва. Очаква се дългосрочното въздействие на тези мерки да бъде подсилено от фискалните и икономическите ползи от планираните реформи, свързани с публичния сектор, по-специално тези, целящи подобряването на бюджетната рамка, спазването на данъчното законодателство и ефективността на данъчната система.

- (18) Очаква се ПВУ да допринесе за изпълнението на Европейския стълб на социалните права чрез значително положително въздействие в краткосрочен и средносрочен план върху функционирането на пазара на труда, образованието, бедността и неравенството по отношение на доходите, наред с другото благодарение на увеличаването на финансирането и обхвата на активните политики на пазара на труда, увеличаването на универсалните обезщетения за несемейни възрастни хора и хора с увреждания, както и увеличаването на обхвата на системата за социално осигуряване при безработица. Очаква се дългосрочното въздействие да бъде подсилено чрез подобряване на образователните постижения и ефективността на системата за данъчни облекчения. Въздействието на ПВУ върху териториалното сближаване не беше количествено определено, но качественият анализ предполага положително въздействие върху намаляването на социално-икономическите различия между отделните региони на Литва.

Ненанасяне на значителни вреди

- (19) В съответствие с член 19, параграф 3, буква г) от Регламент (ЕС) 2021/241 и приложение V, критерий 2.4 към същия регламент се очаква ПВУ да гарантира, че никоя от мерките за изпълнение на реформите и инвестиционните проекти, включени в ПВУ, не нанася значителни вреди на екологичните цели (рейтинг „А“) по смисъла на член 17 от Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета¹ („принцип за ненанасяне на значителни вреди“).

¹ Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 г. за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/2088 (ОВ L 198, 22.6.2020 г., стр. 13).

(20) ПВУ гарантира за всяка реформа и инвестиция, че не нанасят значителни вреди на нито една от шестте екологични цели по смисъла на член 17 от Регламент (ЕС) 2020/852, а именно смекчаване на изменението на климата, адаптиране към последиците от изменението на климата, устойчиво използване и опазване на водните и морските ресурси, кръгова икономика, предотвратяване и контрол на замърсяването и опазване и възстановяване на биологичното разнообразие и екосистемите. Литва представи обосновки в съответствие с техническите насоки на Комисията, съдържащи се в Съобщението на Комисията „Технически насоки за прилагането на принципа за „ненанасяне на значителни вреди“ съгласно Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост“¹. Когато е необходимо, изискванията на оценката за „ненанасяне на значителни вреди“ са заложи в структурата на мярката и са посочени в ключов етап или цел на тази мярка. По този начин се гарантира, че всяко плащане по съответните мерки може да бъде извършено само след като бъде гарантирано спазването на принципа за „ненанасяне на значителни вреди“.

¹ ОВ С 58, 18.2.2021 г., стр. 1.

(21) В ПВУ се обръща специално внимание на мерките, чието въздействие върху екологичните цели налага строг контрол. Екологосъобразният компонент е насочен конкретно към устойчивата мобилност с реформата „Движение без замърсяване на околната среда“. Това включва между другото подкрепа за развитие на сектора на възобновяемите горива, като включва биометан и течни биогорива от второ поколение, както и инсталирането на станции за зареждане с такива алтернативни горива. Тези инвестиции потенциално биха могли да навредят на няколко екологични цели, като например смекчаването на изменението на климата, предотвратяването и контрола на замърсяването на въздуха и възстановяването на биологичното разнообразие. Това следва да бъде предотвратено чрез изискването биометан или биогорива да се произвеждат изключително от суровините, изброени в приложение IX към Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета,¹ и крайното производство да бъде съобразено с разпоредбите на посочената директива, както и на съответните актове за изпълнение и делегирани актове. Производителите следва да представят сертификати, удостоверяващи устойчивостта на тяхното производство. Освен това Литва предостави уверения, потвърдени в съответната цел, че само биогоривата и течните, газообразните и твърдите горива от биомаса, които са в съответствие с Директива (ЕС) 2018/2001, следва да се използват от превозните средства, подпомагани съгласно ПВУ, и че делът на биогоривата в националния горивен микс следва да се увеличава с течение на времето. Следва да се създаде система от разчетни единици за възобновяеми горива, за да се отчитат количествата биометан и други възобновяеми горива, доставени на транспортния сектор. Съгласно посочената система операторите следва да получат сертификати, съизмерими с очакваната употреба на възобновяеми горива. И накрая, Законът за алтернативните горива въвежда нови изисквания за производителите на горива.

¹ Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 82).

Принос към екологичния преход, включително биологичното разнообразие

- (22) В съответствие с член 19, параграф 3, буква д) от Регламент (ЕС) 2021/241 и приложение V, критерий 2.5 от същия регламент ПВУ съдържа мерки, които допринасят в голяма степен (рейтинг „А“) за екологичния преход, включително за биологичното разнообразие, или за преодоляване на предизвикателствата, които произтичат от него. Мерките в подкрепа на целите в областта на климата възлизат на сума, която представлява 37,8 % от общия размер на разпределените по ПВУ средства, изчислена в съответствие с методологията, изложена в приложение VI към Регламент (ЕС) 2021/241. В съответствие с член 17 от посочения регламент, ПВУ е в съответствие с информацията, включена в националния план в областта на енергетиката и климата за периода 2021—2030 г.
- (23) Очаква се мерките в ПВУ на Литва да допринасят ефективно за екологичния преход и за преодоляване на предизвикателствата, които произтичат от него. ПВУ подкрепя целите на Литва за декарбонизация и енергиен преход, заложен в националния план в областта на енергетиката и климата за периода 2021—2030 г. Екологосъобразният компонент съдържа мерки, насочени към увеличаване на генерирането и съхранението на енергия от възобновяеми източници, към устойчива мобилност, саниране на сгради, възстановяване на торфища във влошено състояние и преминаване към кръгова икономика. Освен това компонентът за публичния сектор съдържа мярка за преразглеждане на настоящата данъчна система с оглед на определянето и поетапното премахване на данъчните облекчения и освобождавания, които нанасят най-големи вреди на околната среда. Очаква се изпълнението на тези предложени мерки да окаже трайно въздействие, по-специално чрез приноса към екологичния преход, подобряването на биологичното разнообразие и опазването на околната среда.

- (24) По отношение на енергията от възобновяеми източници се очаква ПВУ да допринесе за създаването на допълнителни мощности от най-малко 301,9 MW за производство на електроенергия от възобновяеми източници. От тези нови мощности най-малко 271,8 MW следва да представляват слънчеви електроцентрали, включително слънчева електроцентрала с мощност 4 MW в община Утена и сухоземни съоръжения за вятърна енергия с обща мощност от най-малко 30,1 MW вятърна енергия по крайбрежието. Освен това следва да бъдат инсталирани индивидуални съоръжения за съхранение на електроенергия с капацитет от най-малко 15,2 MWh и други съоръжения за съхранение на електроенергия от поне 200 MW.
- (25) В резултат на изпълнението на мерките в ПВУ, и по-специално инвестициите, насочени към ускоряване на санирането на сгради, до 2026 г. се очаква да бъде постигната първоначална икономия на енергия от 215 GWh, което означава намаляване на емисиите на парникови газове с 21,500 tCO₂eq. Това е в допълнение към икономии на енергия и парникови газове, които се очакват от замената на замърсяващи превозни средства с превозни средства с нулеви и ниски емисии, в съчетание със създаването на необходимото производство на алтернативни горива и инфраструктура за зареждане с електроенергия и гориво. Освен това до 2023 г. следва да бъде приет план за действие за кръгова икономика, с цел да се гарантира преходът на Литва към кръгова икономика до 2035 г. Очаква се мерките от ПВУ да допринесат за постигането на целите на Литва в областта на климата до 2030 г. и до 2050 г.

Принос към цифровия преход

- (26) В съответствие с член 19, параграф 3, буква е) от Регламент (ЕС) 2021/241 и приложение V, критерий 2.6 към същия регламент ПВУ съдържа мерки, които допринасят в голяма степен (рейтинг „А“) за цифровия преход или за преодоляване на предизвикателствата, които произтичат от него. Мерките в подкрепа на цифровите цели възлизат на сума, която представлява 31,5 % от общия размер на разпределените по ПВУ средства, изчислена в съответствие с методологията, изложена в приложение VII към Регламент (ЕС) 2021/241.
- (27) В ПВУ са засегнати всички аспекти на цифровата трансформация на Литва: свързаност, цифровизация на публичния и частния сектор и цифрови умения. ПВУ включва мерки за бъдещо развитие на разпространението на мрежи с много висок капацитет, включително в селски и отдалечени райони. Освен това значителни реформи и инвестиции са насочени към цифровизация на публичния сектор. Това би трябвало да изиграе ключова роля в цифровизацията на икономиката, като подобри бизнес средата и намали административните разходи. ПВУ включва мерки за насърчаване на цифровите умения на деца, работници, държавни служители и възрастни граждани. Планирани са мерки и за справяне с недостига на ИТ служители на пазара на труда. Освен това в ПВУ се предлагат инвестиции за насърчаване на въвеждането на усъвършенствани цифрови технологии в частния сектор, по-специално във връзка със сътрудничеството между науката и бизнеса за иновативни технологии, както и за цифровизация на сектора на културата.

- (28) В контекста на пандемията цифровизацията на системите на здравеопазването и на образованието също така се превърна във важно предизвикателство и приоритет за действие. ПВУ включва мерки за насърчаване на цифровите решения, свързани с електронното здравеопазване и ученето в онлайн среда. Освен това ПВУ включва важни мерки за интегриране на цифрови решения в организацията на службата по заетостта, събирането на данъци и мита и екологизирането на икономиката.

Трайно въздействие

- (29) В съответствие с член 19, параграф 3, буква ж) от Регламент (ЕС) 2021/241 и приложение V, критерий 2.7 към същия регламент се очаква ПВУ да окаже трайно въздействие върху Литва в голяма степен (рейтинг „А“).

(30) Може да се очаква, че изпълнението на предвидените реформи ще доведе до трайни структурни промени. По-специално се очаква реформите, насочени към стимулиране на екологичния и цифровия преход, както и реформите, засягащи системите на образованието, професионалното образование и обучението, да окажат трайно въздействие върху икономиката на Литва, като повишат уменията на хората за пазара на труда и по този начин стимулират експортния капацитет, производителността и като цяло устойчивия дългосрочен растеж. Освен това се очаква предвидените реформи в сферата на висшето образование да подобрят качеството и ефективността на програмите за висше образование. Очаква се рационализирането на държавната политика в областта на иновациите да окаже значително и трайно въздействие върху иновациите. Очаква се предвижданите реформи в сектора на здравеопазването, като например консолидирането на болничната мрежа, реорганизацията на услугите за спешна медицинска помощ, създаването на платформа за компетентност на здравните специалисти и развитието на цифровата здравна система да повишат ефективността и достъпността на здравната система, както и да засилят нейната устойчивост. Освен това се очаква реформите за модернизиране на публичния сектор както по отношение на управлението на държавната администрация, така и на бюджетното планиране, включително прегледите на разходите, да доведат до дълготрайни подобрения в ефективността на публичния сектор. Очаква се реформите за засилване на спазването на данъчното законодателство и подобряване на ефективността на данъчната система и на капацитета за преразпределение на системата за данъчни облекчения да намалят бедността и социалното изключване и да спомогнат за подобряване на фискалната устойчивост и икономическата ефективност.

- (31) Изпълнението на предвидените инвестиции може да се очаква да доведе до трайни структурни промени. Очаква се зелените инвестиции да подпомогнат прехода на Литва към кръгова икономика, да стимулират иновативната и интелигентна мобилност, както и да намалят зависимостта на Литва от енергия от невъзобновяеми източници. Очаква се инвестициите за насърчаване на цифровизацията в публичния сектор, предприятията и академичните среди да допринесат за по-голяма ефективност в тези сектори. Освен това се очаква увеличаването на финансирането и обхвата на активните политики на пазара на труда да окаже трайно въздействие върху функционирането на пазара на труда, както и върху намаляването на бедността и неравенството в доходите.
- (32) Трайното въздействие на ПВУ може да бъде засилено и чрез полезни взаимодействия между ПВУ и други програми, включително финансираните по линия на фондовете на политиката на сближаване, по-специално чрез преодоляване по същество на дълбоко вкоренените териториални предизвикателства и насърчаване на балансирано развитие.

Мониторинг и изпълнение

- (33) В съответствие с член 19, параграф 3, буква з) от Регламент (ЕС) 2021/241 и приложение V, критерий 2.8 към същия регламент мерките, предложени в ПВУ, са подходящи (рейтинг „А“), за да се гарантират ефективен мониторинг и изпълнение на ПВУ, включително на предвидения график, ключовите етапи и целите, както и свързаните с тях показатели.

- (34) Министерството на финансите следва да бъде управляващият орган, който координира изпълнението и мониторинга на ПВУ, и да бъде основният орган за контакт за Комисията. Централната агенция за управление на проекти следва да бъде административен орган във връзка с ПВУ, като оценява и подбира проектите и гарантира тяхното съответствие с договорите за проекти, националното законодателство и правото на Съюза. Секторните министерства и органите под техен контрол следва да носят основната отговорност за изпълнението и докладването относно ключовите етапи и целите. Показателите за мониторинг са съответстващи на целта, приемливи и надеждни. Те отразяват цялостното равнище на амбиция на ПВУ по адекватен начин и са реалистични. Разпределението на ключовите етапи и целите във времето е в известна степен неравномерно, с отлагане към 2026 г. Ключовите етапи и целите са от значение и за вече завършените мерки, които са допустими съгласно член 17, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/241. Задоволителното изпълнение на тези ключови етапи и цели във времето е необходимо, за да бъде оправдано дадено искане за отпускане на средства.
- (35) Държавите членки следва да гарантират, че финансовата подкрепа по линия на Механизма се съобщава и признава в съответствие с член 34 от Регламент (ЕС) 2021/241. За да се подпомогнат държавите членки при изпълнението на техния ПВУ, може да бъде поискана техническа подкрепа съгласно Инструмента за техническа подкрепа, установен с Регламент (ЕС) 2021/240 на Европейския парламент и на Съвета¹.

¹ Регламент (ЕС) 2021/240 на Европейския парламент и на Съвета от 10 февруари 2021 г. за създаване на Инструмент за техническа подкрепа (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 1).

Оценка на разходите

- (36) В съответствие с член 19, параграф 3, буква и) от Регламент (ЕС) 2021/241 и приложение V, критерий 2.9 към същия регламент представената в ПВУ обосновка за размера на прогнозните общи разходи по ПВУ е в умерена степен разумна и реалистична (рейтинг „В“). Тя съответства на принципа за ефективност на разходите и е съизмерима с очакваното въздействие върху националната икономика и обществото.
- (37) Литва представи индивидуални оценки на разходите за всички инвестиции, включени в ПВУ. Като цяло разбивката на разходите е подробна и добре обоснована. Прогнозните стойности се основават на сравнения с минали инвестиции от подобно естество. Въпреки че Литва не предостави независимо потвърждение на предложените очаквани разходи, оценката на прогнозните разходи и свързаните подкрепящи документи показват, че повечето от разходите са добре обосновани и разумни. Сумите, предложени за финансиране, бяха сметени за подходящи, като бе прието, че установяват в умерена степен правдоподобността на прогнозните разходи. Въпреки че повечето суми са в диапазона на ниски до средни стойности в сравнение с разходите за подобни реформи или инвестиции, за ограничен набор от мерки се счита, че правдоподобността на разходите е ниска. На последно място, прогнозните общи разходи по ПВУ са в съответствие с принципа за ефективност на разходите и са съизмерими с очакваното икономическо и социално въздействие на национално равнище.

Защита на финансовите интереси на Съюза

- (38) В съответствие с член 19, параграф 3, буква й) от Регламент (ЕС) 2021/241 и приложение V, критерий 2.10 към същия регламент мерките, предложени в ПВУ, и допълнителните мерки, включени в настоящото решение, са адекватни (рейтинг „А“), за да предотвратяват, разкриват и коригират корупция, измами и конфликти на интереси при използването на средствата, предоставени по посочения регламент. Очаква се, че чрез мерките ефективно ще бъде избегнато двойно финансиране по линия на регламента и на други програми на Съюза. Това не нарушава прилагането на други инструменти и средства за насърчаване и налагане на спазването на правото на Съюза, включително за предотвратяване, разкриване и коригиране на корупция, измами и конфликти на интереси, както и за защита на бюджета на Съюза в съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2092 на Европейския парламент и на Съвета¹.
- (39) Системата за вътрешен контрол, описана в ПВУ на Литва, се основава на съществуващи процеси и структури и ясно определя участници (органи/субекти) и техните роли и отговорности за изпълнението на задачите по вътрешния контрол. Системата се основава на модела, използван за структурните фондове за периода 2021—2027 г., и следва да обхваща набор от функции и процедури, които да се изпълняват от управляващия орган, администриращия орган и одитния орган в рамките на техните правомощия, като се гарантира спазване на разпоредбите и принципите на приложимото законодателство. На тези органи следва да бъде предоставен пълен достъп до съответната информация. При все това, макар че е планиран допълнителен експертен и административен капацитет за новосъздадения одитен орган, той все още предстои да бъде увеличен.

¹ Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2092 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2020 г. относно общ режим на обвързаност с условия за защита на бюджета на Съюза (ОВ L 433I, 22.12.2020 г., стр. 1.).

- (40) Наред с другото, поради значителните промени в системата за управление и контрол на структурните фондове на Съюза, някои елементи на одита и контрола все още не бяха въведени към момента на представяне на ПВУ и поради това трябва да бъдат завършени своевременно. Това засяга приемането на решенията за създаване на правните мандати на управляващите, администриращите и одитните органи, приемането на одитна стратегия и подготовката за функциониране и въвеждането в експлоатация на специалния ИТ инструмент (IS2021), който е необходим за изпълнението на съответните изисквания на Регламент (ЕС) 2021/241. Що се отнася до последното, в ПВУ е предвиден ключов етап за мониторинг на изпълнението на изискванията, който следва да бъде завършен до момента на първото искане за плащане.

Съгласуваност на ПВУ

- (41) В съответствие с член 19, параграф 3, буква к) от Регламент (ЕС) 2021/241 и приложение V, критерий 2.11 към същия регламент ПВУ включва до голяма степен (рейтинг „А“) мерки за изпълнението на реформите и проектите за публични инвестиции, които представляват съгласувани действия.

(42) Литовският ПВУ е съгласуван, с последователни, взаимно подсилващи се реформи и инвестиции, както и полезни взаимодействия между различните компоненти. В ПВУ има стратегическа и последователна визия, която демонстрира съгласуваност в рамките на всеки компонент, между целите на различните компоненти и в контекста на отделните реформи и инвестиции в различни компоненти. Седемте компонента са съгласувани от гледна точка на своите цели, както и по отношение на структурирането на инвестициите и реформите и доброто демонстриране на тяхното тематично отношение и взаимовръзки. Компонентите се подсилват взаимно, по-специално що се отнася до екологичния преход и цифровата трансформация. ПВУ също така е в съответствие с националния план за напредък и с настоящата програма на правителството.

Равенство

- (43) ПВУ съдържа някои мерки, които се очаква да помогнат на Литва да преодолее предизвикателствата, свързани с равенството между половете и равните възможности за всички. Сред тези мерки има такива, които пряко или непряко целят да удовлетворят потребностите на хората с увреждания, като например улесняването на достъпа до сградите, независимото използване на публични услуги онлайн и увеличаването на универсалните обезщетения за несемейни хора с увреждания. Развитието на цифровите умения, особено за уязвимите групи, като хората с увреждания, възрастните хора, мигрантите и бежанците, също е включено в ПВУ на Литва. Реформата в областта на предоставянето на дългосрочни грижи следва да подобри възможността полагащите грижи лица в трудоспособна възраст, повечето от които са жени на средна възраст, да се завърнат на пазара на труда. Реформите и инвестициите, включени в ПВУ, следва да намалят съществуващите социални, икономически и териториални различия. В ПВУ се посочват и законодателни и политически инициативи, които се очаква да допълнят включените в него реформи и инвестиции.

Самооценка на сигурността

- (44) ПВУ включва самооценка на сигурността за инвестиции в 5G свързаност, която описва и се позовава на националното законодателство, като прилага ключови мерки, препоръчани в контекста на набора от инструменти на ЕС за киберсигурност на 5G мрежите. Тези мерки целят, наред с другото, засилване на ролята на националните органи и ограничаване на ролята на високорисковите доставчици.

Трансгранични и многонационални проекти

- (45) ПВУ допринася за следните трансгранични и многонационални проекти: „Genome Europe“ и 5G коридорите „Via Baltica“ и „Rail Baltica“. Някои от тези проекти се финансират също по линия на други програми, като например Механизма за свързване на Европа, и по линия на структурни фондове.

Процес на консултации

- (46) ПВУ беше предмет на обществена консултация, която се проведе през април 2021 г., което предостави възможност за участие на граждани и организации. В ранните етапи от разработването на ПВУ бяха организирани редица тематични дискусии, включващи организации на работодателите, синдикални организации, местни органи и неправителствени организации. За да се гарантира ангажираността на съответните участници, е от решаващо значение по време на изпълнението на инвестициите и реформите, заложи в ПВУ, да бъдат привлечени всички местни органи и заинтересовани страни, включително социалните партньори.

Положителна оценка

- (47) След положителната оценка на Комисията относно ПВУ на Литва с констатацията, че ПВУ отговаря в задоволителна степен на критериите за оценка, определени в Регламент (ЕС) 2021/241, в съответствие с член 20, параграф 2 и приложение V от посочения регламент, в настоящото решение следва да се определят реформите и инвестиционните проекти, необходими за изпълнението на ПВУ, съответните ключови етапи, цели и показатели, както и сумата, предоставена от Съюза за изпълнението на ПВУ под формата на безвъзмездна финансова подкрепа.

Финансово участие

- (48) Прогнозните общи разходи по ПВУ на Литва възлизат на 2 224 686 966 EUR. Тъй като ПВУ отговаря в задоволителна степен на критериите за оценка, определени в Регламент (ЕС) 2021/241, и освен това, тъй като размерът на прогнозните общи разходи за ПВУ е по-голям от максималното финансово участие, налично за Литва, финансовото участие, разпределено за ПВУ на Литва, следва да се равнява на цялата сума на финансовото участие, налично за Литва.

- (49) В съответствие с член 11, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/241 изчисляването на максималното финансово участие за Литва трябва да бъде актуализирано до 30 юни 2022 г. Поради това в съответствие с член 23, параграф 1 от посочения регламент за Литва трябва да се предостави сума, която не надхвърля максималното финансово участие по член 11, параграф 1, буква а) от същия регламент, така че да бъде сключено правно задължение до 31 декември 2022 г. При необходимост, след актуализирането на максималното финансово участие, Съветът, по предложение на Комисията, следва да измени настоящото решение, за да включи актуализираното максимално финансово участие, изчислено в съответствие с член 11, параграф 2 от посочения регламент, без ненужно забавяне.
- (50) Подкрепата, която ще бъде предоставена, ще се финансира от заеми от Комисията от името на Съюза въз основа на член 5 от Решение (ЕС, Евратом) 2020/2053 на Съвета¹. Подкрепата следва да бъде изплатена на вноски, след като Литва изпълни задоволително съответните ключови етапи и цели, определени във връзка с изпълнението на ПВУ.
- (51) Литва е поискала предварително финансиране в размер на 13 % от финансовото участие. Тази сума следва да се предостави на Литва, при условие че влезе в сила споразумението за финансиране, предвидено в член 23, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/241 („споразумението за финансиране“), и в съответствие със същото споразумение.

¹ Решение (ЕС, Евратом) 2020/2053 на Съвета от 14 декември 2020 г. относно системата на собствените ресурси на Европейския съюз и за отмяна на Решение 2014/335/ЕС, Евратом (ОВ L 424, 15.12.2020 г., стр. 1).

- (52) Настоящото решение не следва да засяга резултатите от процедурите, свързани с отпускането на средства на Съюза по всяка друга програма на Съюза, различна от Механизма, или процедурите, свързани с нарушения на вътрешния пазар, които могат да бъдат предприети, по-специално съгласно членове 107 и 108 от Договора. Решението не отменя посоченото в член 108 от Договора изискване към държавите членки да уведомяват Комисията за случаите на евентуална държавна помощ,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Одобряване на оценката на ПВУ

Одобрява се оценката на ПВУ на Литва въз основа на критериите, предвидени в член 19, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2021/241. Реформите и инвестиционните проекти в рамките на ПВУ, мерките и графикът за мониторинг и изпълнение на ПВУ, включително съответните ключови етапи и цели, съответните показатели, свързани с изпълнението на предвидените ключови етапи и цели, както и редът и условията за предоставяне на пълен достъп от Комисията до съответните основни данни, са определени в приложението към настоящото решение.

Член 2

Финансово участие

1. Съюзът предоставя на Литва финансово участие под формата на безвъзмездна подкрепа в размер на 2 224 195 119 EUR¹. Сума в размер на 2 091 774 090 EUR е на разположение за поемане на правно задължение до 31 декември 2022 г. Ако в резултат на актуализацията, предвидена в член 11, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/241, за Литва бъде изчислено актуализирано максимално финансово участие, което е равно на или по-голямо от 2 224 195 119 EUR, допълнителна сума в размер на 132 421 029 EUR е на разположение за поемане на правно задължение от 1 януари 2023 г. до 31 декември 2023 г. Ако в резултат на актуализацията, предвидена в член 11, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/241, за Литва бъде изчислено актуализирано максимално финансово участие, което е по-малко от 2 224 195 119 EUR, разликата между актуализираното максимално финансово участие и сумата от 2 091 774 090 EUR е на разположение за поемане на правно задължение в съответствие с процедурата, предвидена в член 20, параграф 8 от Регламент (ЕС) 2021/241, от 1 януари 2023 г. до 31 декември 2023 г.

¹ Тази сума съответства на разпределените финансови средства след приспадане на пропорционалния дял на Литва от разходите, посочени в член 6, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/241, изчислен в съответствие с методологията, изложена в член 11 от посочения регламент.

2. Комисията предоставя на Литва финансовото участие от Съюза на вноски в съответствие с приложението към настоящото решение. Сума в размер на 289 145 365 EUR се предоставя като предварително финансиране, равняващо се на 13 % от финансовото участие. Предварителното финансиране и вноските могат да бъдат изплатени от Комисията на един или няколко транша. Размерът на траншовете зависи от наличието на финансиране.
3. Предварителното финансиране се отпуска, при условие че влезе в сила споразумението за финансиране и в съответствие със същото споразумение. Предварителното финансиране се уравнява чрез пропорционалното му приспадане от изплащането на вноските.
4. Отпускането на вноските в съответствие със споразумението за финансиране зависи от наличието на финансиране и от решение на Комисията, взето в съответствие с член 24 от Регламент (ЕС) 2021/241, че Литва е изпълнила задоволително съответните ключови етапи и цели, определени във връзка с изпълнението на ПВУ. За да има право да получи плащане, Литва трябва да изпълни ключовите етапи и цели не по-късно от 31 август 2026 г., при условие че са влезли в сила правните задължения, посочени в параграф 1.

Член 3
Адресат

Адресат на настоящото решение е Република Литва.

Съставено в ... на

За Съвета
Председател
